

KREATYWNOŚĆ I TWÓRCZOŚĆ WYZWANIEM DLA WSPÓŁCZESNEJ SZKOŁY
16. 09. 2011 R. GODZ.11.00 MIELEC, BUDYNEK FILII AGH UL. M. SKŁODOWSKIEJ 4

REFORMA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO

Opracowano w oparciu o prezentacje Ministerstwa Edukacji Narodowej

***Przeciętny nauczyciel mówi
Dobry nauczyciel wyjaśnia
Lepszy nauczyciel demonstruje
Wspaniały nauczyciel INSPIRUJE***

/W. A. Ward/

EDUKACJA SKUTECZNA, PRZYJAZNA I NOWOCZESNA

Program

- Reforma programowa – gdzie jesteśmy, dokąd zmierzamy
- Podstawa programowa kształcenia ogólnego:
- Analiza wymagań

Nowa podstawa programowa z
biologii/przyrody – zmieni styl
nauczania czy utrwali stare schematy

Co określa podstawa programowa kształcenia ogólnego?

Podstawa programowa opisuje **cele oraz treści kształcenia** dla każdego przedmiotu i każdego etapu edukacyjnego:

- etap I - edukacja wczesnoszkolna
- etap II - klasy IV-VI szkoły podstawowej
- etap III - gimnazjum
- etap IV - szkoła ponadgimnazjalna

Co określa podstawa programowa kształcenia ogólnego?

Podstawa programowa to rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej które określa, **czego szkoła jest zobowiązana nauczyć** ucznia o przeciętnych uzdolnieniach na każdym etapie kształcenia.

Nie wyklucza to **poszerzania zakresu nauczanych treści** – podstawa **zobowiązuje nauczyciela do wzbogacania i pogłębiania treści nauczania** stosownie do uzdolnień jego uczniów.

Nowa podstawa programowa wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół

**Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dnia 23 grudnia 2008 r.**

w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego
oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół
(Dz. U. z 2009 r., Nr 4, poz.17)

EDUKACJA SKUTECZNA, PRZYJAZNA I NOWOCZESNA

Dlaczego edukacja biologiczna musi się zmienić?

- Postęp cywilizacyjny i społeczno – kulturalny
- Konieczność dostosowania edukacji do europejskiego wymiaru kształcenia
- Wdrażanie do nieustannego uczenia się i aktualizowania swojej wiedzy
- Eliminacja powtórzeń treści programowych (spójny programowo gimnazjum szkoła ponadgimnazjalna)
- Potrzeba dostosowania treści, form i metod pracy do aspiracji edukacyjnych młodych Polaków

EDUKACJA SKUTECZNA, PRZYJAZNA I NOWOCZESNA

Jakie są założenia nowej podstawy programowej w edukacji przyrodniczej?

- Prymat myślenia nad przyswajaniem gotowej wiedzy podręcznikowej,
- Odejście od nauczania szczegółowych treści podręcznikowych na rzecz organizowania uczenia się, przy pomocy różnych strategii i technik dydaktycznych, dopasowanych do indywidualnych preferencji ucznia i jego stylów uczenia się – personalizacja kształcenia
- Szkoła nauczająca musi być zastąpiona szkołą stwarzającą środowisko uczenia się, miejscem poszukiwania informacji i dochodzenia do wiedzy
- Uczeń ma być świadomym i aktywnym uczestnikiem procesu edukacyjnego, a nauczyciel powinien być jego doradcą, przewodnikiem, inspiratorem, osoba towarzyszącą uczniowi w jego doświadczaniu uczenia się

- W edukacji przyrodniczej szczególnego znaczenia nabiera kształtowanie umiejętności myślenia naukowego
- Wymagania pojawiają się w kontekście umiejętności definiowanych przez czasowniki operacyjne, które mogą być sprawdzane zarówno w ocenianiu wewnątrzszkolnym jak i zewnętrznym (wymagania przedmiotowe odwołujące się do języka i metod właściwych danej dziedzinie nauki oraz wymagania międzyprzedmiotowe, związane z pozyskiwaniem i przetwarzaniem informacji
- Nacisk na indywidualizację pracy ,
- Wprowadzenie obowiązkowej listy doświadczeń i obserwacji biologicznych, które uczeń powinien wykonać

Obowiązki nauczyciela wynikające z faktu wdrażania nowej podstawy programowej

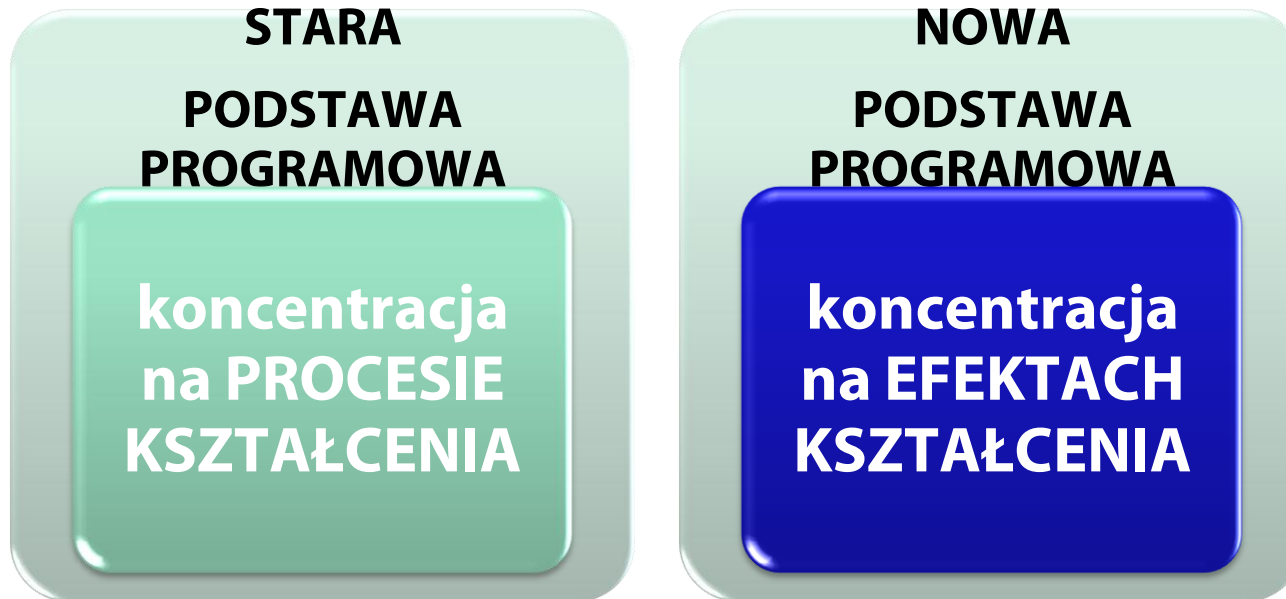
- Opracowanie samodzielnie lub we współpracy programu nauczania lub dokonanie modyfikacji programu opracowanego przez innego autora
- Możliwość realizacji według własnej koncepcji autorskiej, pod warunkiem uwzględnienia wszystkich treści (dla nauczyciela podstawa jest tylko wskazówką co do kolejności działów tematycznych, ale jej nie zarzuca)
- Podstawa zobowiązuje nauczyciela do wykonywania prostych obserwacji i doświadczeń biologicznych
- Cele kształcenia obligują nauczyciela do stosowania aktywnych metod, które pozwolą:
 - Rozbudzić zaciekawienie otaczającym światem
 - Kształtować postawę badawczą
 - Umożliwić samodzielne zdobywanie wiedzy, korzystanie z różnych źródeł informacji
 - Zachęcić do stawiania hipotez i ich weryfikacji
 - Rozbudzić postawę poszanowania przyrody i dorobku kulturalnego

Stworzenie warunków do rozwijania biologicznych kompetencji kluczowych co jest podstawa sukcesu ucznia podczas egzaminów zewnętrznych

Co określa nowa podstawa programowa?

EFEKT A NIE PROCES

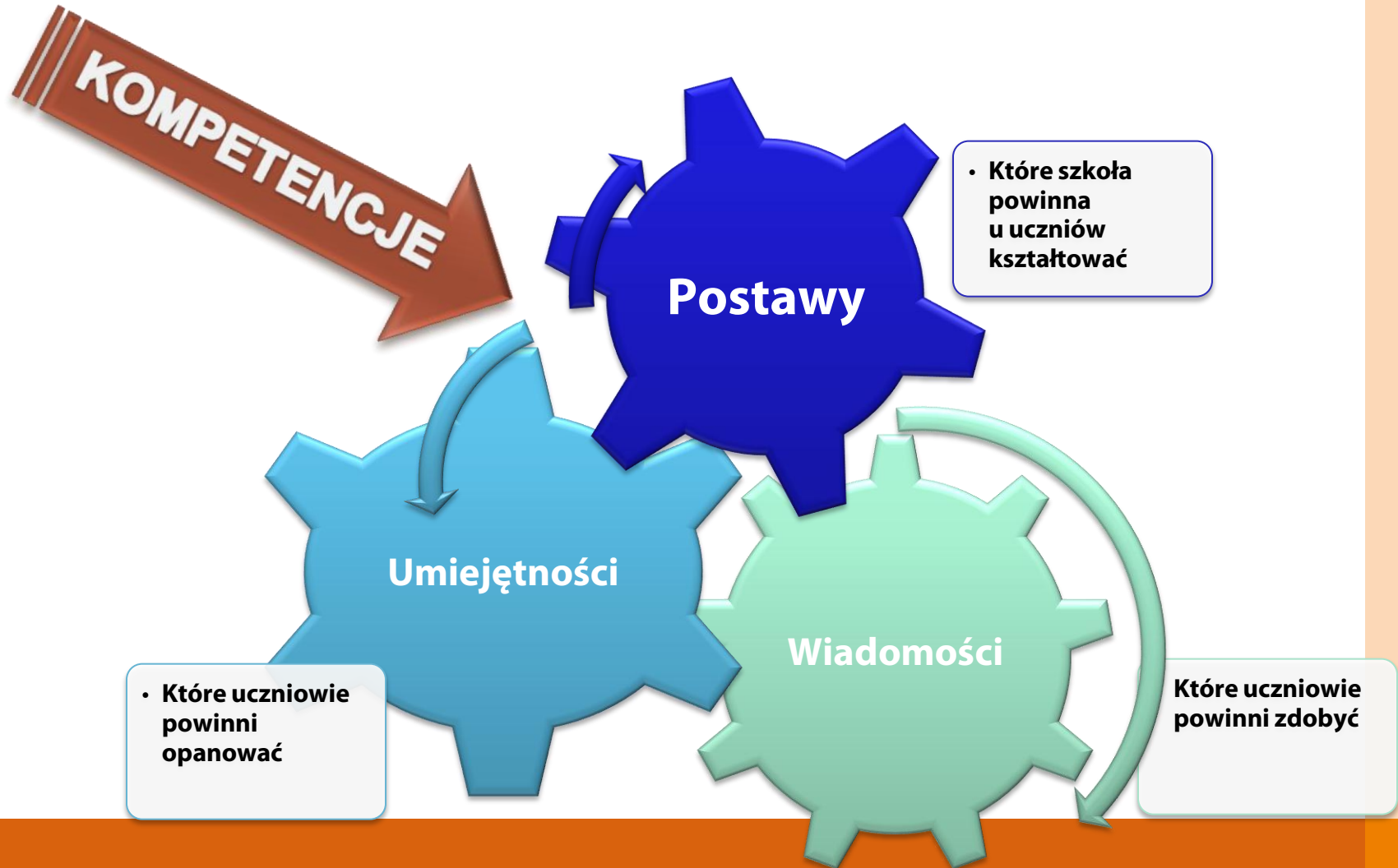

Taki opis jest zbieżny z ideą **europejskich ram kwalifikacji***. Ramy te pozwolą ustalać relacje między kwalifikacjami zdobytymi w różnych krajach Unii Europejskiej i umożliwią m.in. uznawalność kwalifikacji.

* zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady Europy z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (2008/C111/01).

Co określa podstawa programowa?

EDUKACJA SKUTECZNA, PRZYJAZNA I NOWOCZESNA

Biologiczne kompetencje kluczowe wynikające z treści nowej podstawy programowej

- Kreatywność w biologii – twórcze uczenie się biologii różnymi metodami, obserwowanie istot żywych, eksperymentowanie
- Odbiór i tworzenie informacji – pozyskiwanie, selekcjonowanie i wykorzystywanie różnych informacji
- Samodzielność uczenia się biologii – umiejętność uczenia się biologii, umiejętność pracy nad sobą
- Rozumowanie i argumentowanie – rozwijanie myślenia racjonalnego, indukcyjnego, przyczynowo- skutkowego, stosowanie różnych technik doskonalenia własnego mózgu

Biologiczne kompetencje kluczowe wynikające z treści nowej podstawy programowej

- Działanie – planowanie i realizacja działań praktycznych na rzecz własnego zdrowia i środowiska przyrodniczego
- Rozwiązywanie problemów – podejmowanie, projektowanie i rozwiązywanie wybranych problemów biologicznych
- Posługiwanie się komputerem – umiejętność wykorzystania komputera i Internetu podczas uczenia się biologii
- Aktywność fizyczna, zdrowie – umiejętność wykorzystania wiedzy biologicznej w rozwiązywaniu własnych problemów zdrowotnych

Jakie postawy kształtuje szkoła?

Szkoła kształtuje u uczniów postawy *sprzyjające ich dalszemu rozwojowi indywidualnemu i społecznemu*, takie jak:

uczciwość, wiarygodność, odpowiedzialność, wytrwałość, poczucie własnej wartości, szacunek dla innych ludzi, ciekawość poznawcza, kreatywność, przedsiębiorczość, kultura osobista, gotowość do uczestnictwa w kulturze, podejmowania inicjatyw oraz pracy zespołowej.

W *rozwoju społecznym* bardzo ważne jest kształtowanie:

postawy obywatelskiej, postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, postawy poszanowania dla innych kultur i tradycji.

Szkoła podejmuje odpowiednie kroki w celu *zapobiegania wszelkiej dyskryminacji.*

Europejskie kompetencje kluczowe w podstawie programowej

- 1) **czytanie** – umiejętność rozumienia, wykorzystywania i refleksyjnego przetwarzania tekstów, w tym tekstów kultury, prowadząca do osiągnięcia własnych celów, rozwoju osobowego oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym
- 2) **myślenie matematyczne** – umiejętność wykorzystania narzędzi matematyki w życiu codziennym oraz formułowania sądów opartych na rozumowaniu matematycznym
- 3) **myślenie naukowe** – umiejętność wykorzystania wiedzy o charakterze naukowym do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących przyrody i społeczeństwa
- 4) **umiejętność komunikowania się w języku ojczystym i w językach obcych**, zarówno w mowie, jak i w piśmie

Europejskie kompetencje kluczowe w podstawie programowej

- 5) umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi **technologiami informacyjno-komunikacyjnymi**
- 6) umiejętność **wyszukiwania, selekcjonowania** i krytycznej **analizy informacji**
- 7) umiejętność **rozpoznawania własnych potrzeb edukacyjnych** oraz **uczenia się**
- 8) umiejętność pracy **zespołowej**

Nowe rozwiązania -Podstawa bliżej nauczyciela

- Nauczyciele mają większą niż dotychczas dowolność w sposobie realizacji tych godzin – część zajęć może być realizowana np. w formie 2- godzinnych bloków przedmiotowych, ułatwiających prowadzenie doświadczeń czy obserwacji zarówno tych w budynku jak i w najbliższym otoczeniu szkoły
- Zagwarantowane dla ucznia **130 godzin biologii** w gimnazjum bez względu na formę (rozp. Z dnia 5 lutego 2009 roku w sprawie ramowych planów nauczania)

Nowe rozwiązania

- Zadaniem nauczyciela szkoły ponadgimnazjalnej jest realizację dwóch działów: Biotechnologia i inżynieria genetyczna (dla którego bazą jest genetyka realizowana w gimnazjum) oraz Różnorodność biologiczna i jej zagrożenia (która stanowi kontynuację gimnazjalnej ekologii oraz przeglądu systematycznego organizmów).

Nowe rozwiązania

2. Treści nauczania nie mogą się powtarzać w podstawie programowej- zagadnienie zanieczyszczenia powietrza będzie omawiane na lekcjach chemii, a degradacja gleb – na lekcjach geografii.

Tym samym treści te nie należą do zakresu biologii.

Nowe rozwiązania

Obszerność podstawy programowej wynika z jej szczegółowości i precyzji. Czytając podstawę programową warto zwrócić uwagę jak wiele szczegółowych treści nie będzie wymagana np. zgodnie z podstawą programowa nie wymaga się już znajomości nazw enzymów trawiennych, budowy wewnętrznej bezkręgowców czy zjawiska sukcesji ekologicznej.

Genetyka czy ewolucjonizm – niewymagana jest znajomość transkrypcji, biogenezy czy antropogenezy.

Nowe rozwiązania

3. Nie przewidziano ścieżek edukacyjnych, istotne treści ścieżek zostały włączone do nauczania poszczególnych przedmiotów. Podstawa programowa obejmuje zagadnienia z dawnych ścieżek edukacyjnych : Edukacja zdrowotna i edukacja ekologiczna.

Na III i IV etapie edukacyjnym wymaga się od uczniów także wiadomości i umiejętności zdobytych na wcześniejszych etapach edukacyjnych.

Język wymagań

Dla każdego przedmiotu, na koniec każdego etapu kształcenia, opisane zostały:

- **cele kształcenia** sformułowane w języku wymagań ogólnych
- **treści nauczania** oraz oczekiwane umiejętności uczniów sformułowane w języku wymagań szczegółowych

Wymagania te stanowią **jedyną** podstawę oceniania na egzaminach **zewnętrznych** (bez osobnego określania standardów wymagań egzaminacyjnych)

Struktura dokumentu

- Nowa podstawa programowa z biologii w gimnazjum składa się z trzech części:

Część I Cele kształcenia – wymagania ogólne

Wymagania ogólne stanowią zwięzły opis celów ważnych w całym procesie nauczania biologii w gimnazjum są to:

- I. Znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych
- II. Znajomość metodyki badań biologicznych
- III. Poszukiwanie, wykorzystanie i tworzenie informacji
- IV. Rozumowanie i argumentacja
- V. Znajomość uwarunkowań zdrowia człowieka

Każdy z tych celów jest uzupełniony krótkim opisem zamierzonych osiągnięć ucznia w kategoriach operacyjnych

I, II, V mają charakter przedmiotowy a III i IV charakter ponadprzedmiotowy

Dla całego etapu edukacyjnego

I cel główny (podstawa programowa – 5 obszarów celów)

- Cel poznawczy = wiadomości
- Cel kształcący = umiejętności
- Cel wychowawczy = postawy

II cele szczegółowe (wynikające z celów głównych) - klasa I,

- Cele poznawcze
- Cele kształcące
- Cele wychowawcze

II cele szczegółowe (wynikające z celów głównych) - klasa II

Cele poznawcze

- Cele kształcące
- Cele wychowawcze

II cele szczegółowe (wynikające z celów głównych) – klasa III

- Cele poznawcze
- Cele kształcące
- Cele wychowawcze

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych.

Uczeń opisuje, porządkuje i rozpoznaje organizmy, wyjaśnia zjawiska i procesy biologiczne zachodzące w wybranych organizmach i w środowisku, przedstawia i wyjaśnia zależności między organizmem a środowiskiem, wskazuje ewolucyjne źródła różnorodności biologicznej.

EDUKACJA SKUTECZNA, PRZYJAZNA I NOWOCZESNA

Część II. Treści nauczania- wymagania szczegółowe sformułowane jako cele operacyjne

Pogrupowano je w następujące działy:

- I. Związki chemiczne budujące organizmy oraz pozyskiwanie i wykorzystanie energii
- II. Budowa i funkcjonowanie komórki
- III. Systematyka – zasady klasyfikacji, sposoby identyfikacji i przegląd różnorodności organizmów
- IV. Ekologia
- V. Budowa i funkcjonowanie organizmu roślinnego na przykładzie rośliny okrytonasiennej
- VI. Budowa i funkcjonowanie organizmu człowieka
- VII. Stan zdrowia i choroby
- VIII. Genetyka
- IX. Ewolucja życia

EDUKACJA SKUTECZNA, PRZYJAZNA I NOWOCZESNA

Zmiany w egzaminie gimnazjalnym od roku szkolnego 2011/2012

Od roku szkolnego 2011/2012 egzamin gimnazjalny będzie przeprowadzany na nowych zasadach.

- Egzamin będzie sprawdzał opanowanie przez uczniów wiadomości i umiejętności określonych w wymaganiach ogólnych i szczegółowych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego.
- Egzamin będzie się składał z takich samych części jak dotychczasowy, ale każda część będzie miała inną strukturę. Inaczej też będzie wyglądać zaświadczenie o szczegółowych wynikach egzaminu gimnazjalnego.
- Część egzaminu z języka obcego nowożytnego będzie podzielona na dwa poziomy podstawowy i rozszerzony. Do sześciu języków obcych, z których obecnie można zdawać egzamin, dojdzie język ukraiński.

Zasady ogólne

- Egzamin obejmuje wiadomości i umiejętności zawarte w wymaganiach określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego.
- Egzamin ma formę pisemną.
- Przystąpienie do egzaminu jest warunkiem ukończenia gimnazjum (nie ma minimum wyniku).

Podstawa programowa

- Uwzględniając zróżnicowane potrzeby edukacyjne uczniów, szkoła organizuje zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dla uczniów mających trudności w nauce matematyki oraz dla uczniów, którzy mają szczególne zdolności matematyczne.
- W przypadku uczniów zdolnych, można wymagać większego zakresu umiejętności, jednakże wskazane jest podwyższanie stopnia trudności zadań, a nie poszerzanie tematyki

ĆWICZENIA

- W oparciu o podstawę programową proszę w zespołach dobrać do wskazanego celu ogólnego 5 treści nauczania.
- Następnie do wybranych 3 treści proszę opracować atrakcyjne dla uczniów metody i formy pracy umożliwiające realizację celu ogólnego

Dziękuję za uwagę

